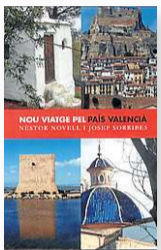
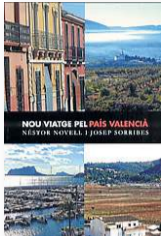

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

NOU VIATGE PEL PAÍS VALENCIÀ

de Nèstor Novell i Josep Sorribes

Editorial: **Publicacions de la Universitat de València, Publicacions de la Universitat**d'Alacant, Institució Alfons el Magnànim
València, 2017Pàgines 790 (vol. 1), 833 (vol. 2)
Sociologia

Hi ha unes quantes maneres distintes de mirar el paisatge: de forma sentimental (pròpia de poetes i artistes), descriptiva (peculiar de fotògrafs i de viatgers), etc. Aquest monumental llibre de Novell i Sorribes (1.523 pàgines en dos volums), es basa en un viatge analític a base de fer quilòmetres i d'examinar la realitat valenciana, assessorats per una llarga llista de col·laboradors ben informats. En el pròleg mencionen alguns antecedents: el primigeni llibre del botànic Antoni Josep Cavanilles (*Observaciones sobre la historia natural, geografía, agricultura, población y frutos del reyno de Valencia...*, 1797), el *Diccionario geográfico-estadístico-histórico* (1846) de Pascual Madoz, la *Geografía general del Reino de Valencia*, coordinada per Francesc Carreras i Candi i, més pròxim a nosaltres, *El País Valenciano* (1962) de Joan Fuster, del qual Joan Garí n'ha fet una nova versió (*Viatge pel meu país*, 2012).

I això citant els casos més notoris de la tradició pròpia (n'hi ha més), deixant de banda les observacions dels estrangers que al segle XVIII (anglesos) i al XIX (francesos) van explicar les seues impressions en obres que feien les delícies dels lectors europeus.

En aquesta ocasió, els economistes Nèstor Novell i Josep Sorribes, especialistes en urbanisme i en economia regional i urbana, han realitzat un estudi profund i detallat de la rica diversitat valenciana amb una extraordinària qualificació professional. L'obra, escrita amb voluntat periodística i enciclopèdica, no té pèrdua, perquè l'exposició es basa en dades que es fonamenten en l'estudi de la realitat, analitzada amb experiència i amb voluntat de superar estereotips i tòpics.

Els autors han realitzat el treball de camp al llarg de tres anys, en què han recorregut les poblacions i zones del país més significatives i s'han documentat a fons per a facilitar una visió polièdrica de la realitat valenciana. Una de les conclusions a què han arribat és que el nostre país necessita una profunda reforma que supere les 33 comarques històriques (administrativament inexistents) i que permeta una organització més racional i operativa del territori.

L'obra també pot aprofitar com a punt de partida d'una reflexió que la Generalitat hauria d'impulsar per a superar dogmes que fins ara s'han considerat inqüestionables, ja que tenim una estructura competitiva, també en alguns mercats exteriors, que no pot viure amb l'esperança que es facen miracles. Els valencians, si volem protagonitzar el futur, hem de superar les actituds costumistes i subalternes, ser més col·laboratius i estar més ben organitzats. Enhorabona als autors. **JP**

CRÒNICAS PARLAMENTARIAS

de Manuel Vicent

Editorial: **Ediciones libertarias**

Madrid, 1984

Pàgines 204

Cròniques

Dubto molt que aquest llibre de Manuel Vicent s'hagi tornat a imprimir des que va ser publicat allà per 1984. La qüestió és que ha arribat a les meues mans un exemplar de segona mà i m'he trobat de cara amb una autèntica rest de diamants, una col·lecció de gairebé noranta cròniques que va escriure i publicar el seu autor a *El País* en què se'n relaten els tràfecs, tripijocs i martingales dels senyors diputats—congressistes i senadors— durant el període constitucional entre el 22 de juny de 1977—«primer any triomfal», segons Vicent— i el 27 de desembre de 1978.

Conclosos els treballs constituents de les seues senyories començava el repte de la democràcia després d'«el so esfumat, tot moderadament controlat, subtilment esvaït entre l'alegria, el cansament i la mosca al nas». A l'hemicicle anaven arribant els successius articles d'una constitució que prometia molt (massa, massa poc...) però que es va quedar en els tripijocs que ucedistes i socialistes de llavors anaven pactant amb antelació i amb la cadència d'una piconadora sense la més mínima sensibilitat per amb les estridències, dissidències i altres menudeses. I tot això anava explicant-se puntualment per Manuel Vicent amb el que ja era el seu estil periodístic propi, amb repunts entre galdosians, quevedescos i es-

perpèntics, amb la qual ja era una mirada perfectament reconeixible que mostrava a calçons caiguts alguna cosa que sessió re sessió s'assemblava cada vegada més a una comèdia berlanguiana i cada vegada menys al que deia ser.

Com als grans mestres, als de veritat, a Vicent no li acomplexa la miopia amb la qual, crònica després de crònica, pren partit sense pudor algun per uns o altres, per tots o— el més freqüent— per ningú en aquella cerimònia que a ulls de l'autor no era més que una pantomima buida del Congrés repetida a ulls clucs per un Senat «con la purga de Benito en el bolsillo».

Des d'un prudent distanciament profilàctic, Vicent construeix uns textos que combaten l'ensopiment creixent en els escons, el soroll de sabres i de marres al fons del saló i el cansament d'una ciutadania que va acabar desentenent-se de la cançó del consens polític mitjans aquells quinze mesos. Intentant evitar el que semblava l'inevitable fatum d'una tragèdia grega, la maleïda criatura va veure la llum al BOE amb un dia de retard, un 29 de desembre, per no semblar el que Vicent ens fa veure en aquestes cròniques: que allò era una innocentada de tom i lloom. Llegint amb certa distància un pot entendre de manera sintètica i entretinguda una part del segle XX en aquest país. I recrear-se amb una de les proses més personals, polides, acerades i intel·ligents de les últimes dècades. Un plaer en si mateixa que ara per hi dóna molt que pensar..., a qui vulgui fer-ho, és clar. **JMSR**

destaquem...

Un relat subtil sobre els horrors del «gran terror»

Quanta perversitat és capaç de demostrar l'ésser humà? Som atroços, monstres salvatges que no mostren compassió, idiotes, com hem demostrat al llarg dels segles en tots i cadascun dels conflictes que han vessat litres i litres de sang, que han provocat un plor impossible de fer callar. Quantes llàgrimes vessades, quantes vides esbiaixades. Quant odi absurd.

L'ésser humà és un animal violent i insolent, fruit de la seua inseguretat, fruit, també, del seu afany de poder. Massa files de morts ha provocat, massa misèries, i per què? La veritat és que no ho sé, com tampoc sé d'on sorgeix aquesta capacitat d'aguant i de resistència que demostrarem davant l'horror, a més d'aquesta conformitat i resignació que únicament ens condueix a l'esclavitud de l'ànima. No ho sé. Potser per aquest no saber, segueixi sospirant quan lleigeix un relat que narra aquesta barbàrie, aquesta inútil in-

congruència que és la guerra i les seues conseqüències.

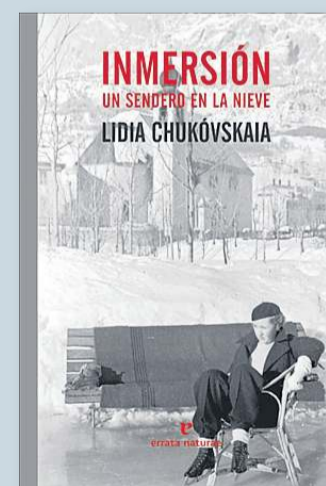
Inmersión (**errata naturae**), de Lidia Chukóvskaia és un relat aparentment anodí. Anodí quant a que l'acció transcorre en una mena de residència en ple camp, allunyada de l'asfixiant Moscou de l'era de postguerra—de la II Guerra Mundial— i del ferri comunisme d'Stalin. Una escriptora i també traductora, Nina Sergeievna, ha tingut la fortuna de ser «premiada» amb un mes de descans en aquest centre banyat per la neu blanca i perfumat per l'olor dels boscos finlandesos. Viatja allà per poder treballar amb tranquil·litat en la seua última traducció, i allà compartirà estada amb altres «hostes» privilegiats als quals la Unió d'Escriptors els ha concedit la mateixa sort. Fins aquí, tot segueix un curs mitjanament normal, amb el seu règim de dietes i passejos, amb els seus horaris marcats i les seues converses vàcues. Però Nina Ser-

geievna poc a poc treu a la llum el dolor silenciàt per la desaparició del seu marit, enviat al Gulag i incomunicat.

A cada pàgina, Chukóvskaia, a través de Sergeievna, ens parla de la censura, del totalitarisme i la tirania d'una política que va desencadenar el que avui dia coneixem com l'època del «gran terror» d'Stalin—es sap que en el moment culminant de la repressió estalinista, de 1937-1938, a l'URSS es van practicar 2,5 milions de detencions, i entre 1921 i 1953 es va afusellar per motius polítics a 800.000 persones—. Amb gran subtileza i delicadesa, l'autora russa s'atreveix a compartir la injustícia de la màquina repressora, ja que a través dels seus records, i dels records d'un dels seus «veïns» en aquesta residència de descans, ens parla del Gulag, de les presons, els deportats i, sobretot, dels morts, i de la valentia o covardia de recordar els morts.

Profundes paraules i imatges, silencis enigmàtics, dolors molt presents, murmurs que són un cant a la tristesa de la guerra... És aquesta una novel·la que commou i que demostra, una vegada més, el poder de les paraules. ≡

Eric Gras

INMERSIÓN.
Un sendero en la nieve

de Lidia Chukóvskaia

Traducció: **Marta Rebón**Editorial: **errata naturae**

Madrid, 2017 | Pàgines 200